

Achtste Groot Zutphens Dictee

Auteurs: Fiona van Gemert-de Heus, Jody Hagenbeek,
Jaap Pott en Michel Groothedde

Infrastructuur in Zutphen

Het Zutphense kwadrant, in 2013 in de stratigrafie van middeleeuwse bodemlagen aangetroffen, is een laatdertiende-eeuws tijdmeet- en navigatie-instrument dat hanzevaarders gebruikten voor breedtegraadbepaling op open zee; het mathematisch vernuftige kleinood wordt als de precursor van de tomtom beschouwd.

De adellijke chic, eertijds per diligence, janplezier of landauer vervoerd langs de nauwelijks bestrate wegen in het Achterhoekse coulisselandschap, benutte vanaf het fin de siècle tot vlak na de Eerste Wereldoorlog de luxueuzere paardentram.

Na het debacle van de Slag om Arnhem trachtten de geallieerden de Duitse munitietransporten naar het front te frustreren door een luchtaanval op de Zutphense pijlerbrug over de IJssel; vijfhonderdponders, afgeworpen door een squadron B-17-bommenwerpers, verwoestten het stationemplacement en een deel van de stad.

De Vinex-wijk Leesten in het zuidoosten van Zutphen is autoluw bedoeld: fietsgebruik wordt gepromoot en camera's en busluizen moeten gemotoriseerd kruip-door-sluip-doorverkeer voorkomen, wat desalniettemin ertoe leidt dat veel weggebruikers balorig kilometers omrijden met hun auto.

Het geüpdatete verkeerscirculatieplan van 2009 zorgde voor veel gekrakeel; de gemeenteraad moest ten slotte een salomonsoordeel uitspreken over de inrichting van dertigkilometerzones, eenrichtingsverkeer op de centrumring en hydraulische dan wel elektrische pollers, waarop al menig lease- en privéauto was gecrasht.

Niemand die zich, relaxed aan boord van fluisterboot 't Kofschip, verveelt op de vaarroute over de Berkel: het is op-en-top genieten van historisch-architectonische attracties, terwijl de schipper-gids, behendig manoeuvrerend langs obstakels, zich er niet met een jantje-van-leiden van afmaakt.

De lichtarchitect van de tunnels onder het spoor achtte een antigrffitilaag niet noodzakelijk; het meest exceptionele van deze civiele kunstwerken is de computergestuurde en dynamische ledinstallatie die fluïde en feeëriek licht creëert.